

Teetanus ehk kangestuskramptõbi

Mis on teetanus?

Teetanus ehk kangestuskramptõbi on bakteriaalne nakkushaigus, mida iseloomustab lihaskrampide teke.

Kuidas levib?

Teetanust põhjustab pinnases, nt mullas, kõdus, sõnnikus ja tolmus asuv bakter. Teetanusoht võib kaasneda marrastuste, lõike- ja torkehaavade ning nahka läbivate pindude, aga ka putukate ja loomade hammustustega. Haiguse tekkepõhjuseks võivad olla ka teetanuse tekitajaga saastunud kroonilised haavandid. Arengumaades esineb ka kaasasündinud teetanust, st vastsündinu saab teetanuse emalt ning see päädib enamasti surmaga.

Teetanus ei levi inimeselt inimesele, seetõttu on haige teistele ohutu.

Haigusnähud

Teetanuse peiteperiood on 1 – 21 päeva, keskmiselt 7 päeva.

Haigusele on iseloomulik suurenenud lihastoonus ja spasmid ehk krambid. Tavaliselt algab teetanus mälumislihaste krambiga, millele järgnevad neelamisraskused ning kaela-, öla- ja seljalihaste jäikus. Hiljem on haaratud kõik tahtele alluvad lihased. Kergematel juhtudel on haigus ravitav, raskematel lõpeb surmaga.

Teetanust põhjustab juba väga väike kogus toksiini. Haiguse läbipõdemise järgselt immuunsust ei kujune, mis tähendab, et järgmisest haigestumisest hoidumiseks on vaja inimest uuesti vaktsineerida.

Kuidas diagnoositakse?

Diagnoos määratakse iseloomulike haigustunnuste esinemisel. Vajadusel tehakse laboratoorsed uuringud.

Kuidas saab hoiduda haigestumisest?

Teetanus on vaktsiin-välditav nakkushaigus. Vaktsineerimise järgne immuunsus kestab 5-10 aastat.

Laste immuniseerimiseks kasutatakse liitvaktsiini, mis annab lisaks teetanusele kaitse ka difteeria, läkakõha, poliomüeliidi (laste halvatus), B-viirushepatidi ja hemofiilusnakkuse (meningiit ehk mädane ajukelmepõletik) vastu. Noorukite vaktsineerimiseks kasutatakse difteeria-teetanuse-läkakõha liitvaktsiini.

Täiskasvanute korduv-vaktsineerimine on soovitatav iga 10 aasta järel ning selleks kasutatakse difteeria-teetanuse liitvaktsiini. Täiskasvanute vaktsineerimine perearsti juures, apteegis või vaktsineerimiskabinettides on tasuta.

Varem vaktsineerimata täiskasvanute difteeria - teetanuse (dt) vaktsineerimine

- 1) Asjaolu selgumise päeval manustada dT1;
- 2) Vähemalt 4 nädala möödumisel esimesest doosist manustada dT2;
- 3) 6 kuu möödumisel teisest doosist manustada dT3;
- 4) Edaspidi manustatakse dT 10-aastaste intervallidega

Pinnase või sõnniku/roojaga saastunud haavade, sh laskehaavade, külmumiste, muljumishaavade ja muude taoliste traumade korral tuleks pöörduda difteeria-teetanuse liitvaktsiini saamiseks arsti poole.

Eestis kasutatakse teetanuse ennetamiseks järgmiseid vaktsiine:

[Difteeria, teetanus](#) . Tasuta vaktsiin revaktsineerimiseks iga 10 aasta tagant

[Difteeria, teetanus, läkaköha](#).

[Difteeria, teetanus, läkaköha, poliomüeliit](#).

[Difteeria, teetanus, läkaköha, poliomüeliit, Haemophilus influenzae tüüp b](#)

[Difteeria, teetanus, läkaköha, poliomüeliit, Haemophilus influenzae tüüp b, B-viirushepatiit](#)